

Пра што б хацелася сказаць на II з'ездзе настаўнікаў Рэспублікі Беларусь

На што вярта звярнуць увагу ў школе

Я працую ў сістэме адукацыі 23 гады. Ужо імат гадоў выкладаю прадмет "Практическое выкарстанне ПЭВМ" і з'яўляюся кіраўніком мастацка-прыкладнога гуртка "Трапеска" ў абласным Доме таэхнічнай і мастацкай творчасці навушчыцаў. Работу сваю вельмі люблю і аддаю ёй амаль увесь свой час.

У нашым вучылішчы працую дружны, творчы калектыв. І выкладчыкі, і майстры ўсёй душой аддаюцца сваёй справе. Мы сустракаемся, дзіржаць, не толькі ў рабочы час, але і ў вольны гуртка ў выніку ўсё роўна звязана да размовы пра работу і навушчыцаў.

Нават калі не заканчаю матэрыялаўнае наставніцка (а мы пакуль жывем толькі аб'яцаннямі лепшай будучыні), праблем у адукацыі, з майго пункту гледжання, дастаткова.

У наша вучылішча прыходзіць дзяцц пераважна пасля заканчэння сярэдняй школы. І да нас ідуць не самыя слабыя. Завалася ў, у іх павінен быць аспаведны ўзровень падрыхтоўкі. А на справе аказваецца зусім іншы. У школе не закладвалася той базіс ведаў, на які можна было б абавірацца ў далейшым навушчыні. Як у Пупкіна — "гэту ўчылню понемому чэму-нібудзь і как-нібудзь". І што засмучае яшчэ больш — узровень ведаў год ад году не расце, а становіцца ўсё ніжэй і ніжэй. Таму, замест таго каб даваць новыя веда, нам часта даводзіцца наганіць школьную праграму.

Зыходзячы з гэтага, мне хацелася б пагаварыць пра тое, на што вярта б звярнуць увагу ў школе.

Завраўе нашых дзяцей даўно выклікае трывогу. Прычына гэтаму — нестабільнасць эканамічнае і нездаровае эканамічнае становішча. Ужо з дзіцячага сады дзеці прыходзіць у школу з мніством захаванняў. І не кожнаму дзіцяці ўдасца справіцца з усім аб'ёмам прадметаў і заданняў школьнай праграмы, часта не забудзі патрэбнасці. На мой погляд, некаторыя прадметы можна было б лёгка выключыць са школьнай праграмы, а саму праграму спрадзіць, каб не стварыць перагрузкі для дзіцячага арганізма.

Вялікую увагу вярта было б на дадзены сацыяльна - псіхалагічнай службе ў школе. Дзеці ж розныя. Яны прыходзіць у школу з розных сем'яў, часта не зусім дабрых. У іх няўстойліва псіхіка, яны не ўпэўнены ў сабе, у сваіх сілах і магчымасцях. Некаторыя зольныя, але вельмі марудлівыя. Яны не ў стане справіцца з тым патокам інфармацыі, які абрушваецца на іх з першых жа дзён. І калі да іх не знайсці індывідуальны падыход, то такія дзеці, застаючыся адзін на адзін са сваімі праблемамі, аказваюцца сярод адстаючых. Вось тут і павінен прыйсці на дапамогу не выкладчык-прадметнік, які перавучыў на двухтыднёвых курсах, а высокакваліфікаваны псіхалаг, які ведае ўзроставы і псіхалагічныя асаблівасці дзяцей і здольны дапамагчы кожнаму з іх. Таму неабходна стварыць умовы для работы псіхалага: асобны ўтульны кабінет, аснашчаны спецыяльнай літаратурай і сучасным камп'ютарам з праграмнымі праграмамі тэспіравання.

Яшчэ хацелася б сказаць аб прафесійнай падрыхтоўцы настаўнікаў. На мой погляд, у сярэдніх класах навушчыне павінен пазнаёміцца на два напрамкі: гуманітарны і навушчыны. Навашта маладому чалавеку гуманітарнага складу розуму мучыць сабе вышэйшай матэматыкай, акая яму ніколі не спатрэбіцца? Ці не лепш у гэты час надаць увагу больш глыбокаму вывучэнню гэтых прадметаў, акая яму спатрэбіцца пры паступленні ў ВНУ? Часта харацца, што падлетку цяжка вывучацца з выбарам будучай прафесіі. У гэтым выпадку яму мог бы дапамагчы псіхалаг, пры навушчыні добрых прафесійна-навушчыных камп'ютэрных тэстаў.

Асаблівую трывогу выклікае катастрофічны рост непісьменнасці ў Беларусі. Грубая сіла пераважае над навушчынамі і выскарожна. Странны навушчыналы каштоўнасці, акая так захоўвалі нашы продкі. І самае страшнае — знікне родная мова:

мноства гурткова, студый, спартыўных секцый, клубу па інтарсах (бесплатных!), дзе дзіця магло знайсці сабе. Часта менавіта ў гэтых студыях і гуртках адкрываліся сапраўдныя таленты. Няма ж зусім неталанавітых дзяцей. Есць дзеці запаленыя ці нікому не патрэбныя, акая растуць як прылержаная трава. Кожны чалавек нараджаецца мастаком і творцам. Падладзіце на маленькіх дзецях на іх гульні — гэта ж творчы асобы. І наша задача — дапамагчы маленькаму чалавеку гэтаксама ўспрымаць свету праз прамесі праз усё жыццё, не страціць цудоўны дар бацьчы прыгажосці, умсць ралаваша ёй, стварыць не сваімі рукамі.

Ужо імат гадоў я вяду мастацка-прыкладны гурток "Трапеска". Профіль у нас даволі шырокі: фарыста, малява, шаві, кветкавы дызайн. Але галоўная наша мэта навушчыць дзіцячыя бачыні і ідэі прыгажосці. Як сказаў У.С.У.Хаміліцкі: "Спіліся ў здзіўленні перад прыгажосцю, ў гэтым сорцы расціне прыгажосці". Займаючыся фарыстыкай, творча працуючы з прыродным матэрыялам, набываючы бышам другі зрок, пачынаю ачуваць сабе часцінай прыроды, больш змавынальна ўспрымаю яе, беражліва да яе ставіцца. Чалавек, які стварае і шаві прыгажосці, не стане яе знішчаць.

А інакш любіць да роднай прыроды выхоўваецца і любіць да Радзімы.

Г.КАРКАНЦА,
выкладчыца ПТВ-74 і родна.

4 мая Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка правёў нараду па пытанні арганізацыі і правядзення ўступных экзаменаў у вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай навушчынай ўстановах рэспублікі ў 2001 годзе. НА ЗДЫМКАХ: выступае Аляксандр Лукашэнка; падчас работы нарады.

Фота Мікалая ПЯТРОВА, БЕЛТА.

Аб'ява

На базе Акадэміі паслядипломнай адукацыі 7-12 чэрвеня 2001 г. для загаловаў аддзелаў адукацыі і навушчына-металічных кабінетаў, для кіраўнікоў навушчына-металічных кабінетаў, для кіраўнікоў аўтарскіх курсаў доктара педагогічных навушчы П.І.Трашчыкова (Масква) "Кіраванне акасію адукацыі".

Даведкі па тэлефоне: 285-78-23.

Ганаровае званне

Баранавічы названы лепшым горадам Брэскай вобласці ў вырашэнні задач развіцця адукацыі. Гэта ганаровае званне гораду атрымаў па выніках абласнога конкурсу, акая былі падведзены на калегіі ўпраўлення адукацыі Брэскага аблвыканкама 27 красавіка.

Святлана СУБОШНА.

Жывая вада дружбы

У Гомельскай абласнай Палаце творчасці дзяцей і моладзі адбыўся II Міжнародны фестываль дзіцячых грамадскіх аб'яднанняў Беларусі, Расіі і Украіны "Жывая вада дружбы".

У ім прынялі ўдзел 17 дзяцей, прадставіўшых сучаснага дзіцячага руху трох брассіх славянскіх дзяржаў. Найбольш значым быў удзел міратворчых дзіцячых аб'яднанняў — клубу ЮНЕСКА і міжнароднай дружбы. У фестываль удзельнічалі таксама піянеры, гайды, члены БСМ.

ААН абвясціла 2001-2010 гады Міжнародным дзесяцігоддзем культуры міру і несілаі ў інтарсах дзяцей планеты. У рамках гэтага дзесяцігоддзя пачалася першая міжнародная акцыя новага тысячалетця — Глобальны рух у інтарсах дзяцей.

Фестываль "Жывая вада дружбы" — прыклад міратворчых акцый, акая справіла рэалізацыю мэтаў гэтага руху. Яго дэвіз: "Да міру і згоды ў XXI стагоддзі".

Пры падрыхтоўцы фестывалю былі вызначаны наступныя мэты і задачы: садзейнічаць стаўленню культуры міру на рэгіянальным і міжнародным узроўні; развіцц і ўмацаванне творчых кантактаў і супрацоўніцтва дзіцячых грамадскіх аб'яднанняў Гомельскай, Бранскай, Чарнігаўскай і Жытомірскай абласцей; абмен інфармацыяй аб міратворчых акцыях і праграмах сумесных праектаў.

Узрост удзельнікаў (14-16 гадоў) вызначыў актыўны творчы характар свайго, уключэння ў праграму фестывалю, які доўжыўся чатыры дні.

Фестывалі

рад, прапаную ў прозе і вершах, выкананне якіх дапамагло б вырашаць зусім шчытныя задачы.

Розная гульня аб'яднала і пасіравала прадставіўшых розных краін, гарадоў і пасёлкаў, дала магчымасць пазнаць адзін аднаго.

На наступныя былі трэці дзень фестывалю. З раніцы госці апрадзілі на экскурсіі па Гомелі, аглядзілі і палашавалі-паркавы ансамблі. Потым пачалася работа Акадэміі міру. Гэта адукацыйна-развіццвая секцыя, праца якая была скіравана на вырашэнне той ці іншай праблемы. На занятках дзеці і дарослыя мелі магчымасць наблізіцца карысным навыкам, атрымалі цікавую інфармацыю па праблемах культуры міру.

Акая была тэматыка Акадэміі міру? Працавалі сем секцый — "Свет клубу ЮНЕСКА", "Канфілікталогія", "Права дзіцяці", "Узаемныя культуры", "Лазаліны лідэра", "Прафілактыка ВІЧ-СНІД", "Гульні ад А да Я". Вось некалькі вядомых аб дзейнасці секцый, злучаных у выніку прэс-конферэнцыі. "Канфілікталогія" — класны трэнінг. Юлія і Насія — малалітніцы. "Узаемныя культуры" — проста сустрэча! Дзякуючы! "Усё было цудоўна, але мала часу!"; "Гульні ад А да Я" — вы прафесіяналы!

У ролі куратараў секцыі выступалі удзельнікі клубу ЮНЕСКА "Дружба". Менавіта на іх адрас прагучалі востыя словы: "Дзеці было вельмі класна, асабліва куратары".

Пасля Акадэміі міру пачалася работа творчых майстэрняў "Мірны далагія". Усё ўдзельнікі пра-

цавалі на пэці пляцоўках. Спачатку было прадэманстравана пытанне "Ці магчымы мір без ваіны і насілля?". Адно з пытанняў гучала так: "Што вы асабіста можаце зрабіць для засягнення міру і пераадолення насілля?". Вось некалькі адказаў на гэтае пытанне:

"Не ўступіць у канфілікт. У вырашэнні ўсіх праблем знаходзіць кампраміс..."; "Пастараюся зразумець іншых людзей..."; "Пераконаю іншых, што насілле — не шлях вырашэння праблемы"; "Уздзейнічаю ў такіх акцыях..."; "Рабіць добра, акая так не хане ў нашым зласлівым свеце!"; "Разумець, бачыць, дзейнічаць і не сядзець са сваімі рукамі".

На жаль, былі і такія адказы як: "Не ведаю", "Пакуль нічога", "Я асабіста зрабіць нічога не магу, а разам мы можам многае!".

Творчая майстэрня "Мірны далагія" праводзілася з мэтай прапагандаі практыкаў міратворчых акцый. Прэзентацыя гэтых практыкаў адбылася ў апошні дзень фестывалю. Аўтары — далагіяны бранскага гаральскага Палаца дзіцячай і юнацкай творчасці, клуб "Славяне" (Кругаве-Калініна Гомельскай вобласці), клуб "Лідэр" (Гомель) і клуб ЮНЕСКА "Дружба" (Гомель). Каманда, у склад якой уваходзілі клуб "Навушчына Пасес" (Жытомір), далагіяны БСМ і гайды (Гомель), распрацавала практ "Мой любімы горад" (дзень прапануючы знайсці больш сродкаў для асветлення волі ў вучэрні і начы час, што будзе спрыяць павышэнню ўраўно значнасці, а таксама дасць магчымасць павы-

чыць колькасць рэабілітацыйных цэнтраў для наркаманаў і алкаголікаў). Не менш цікавымі былі практыкі "Без гісторыі няма будучыні", "Заліснае дрэва", "Ваіна з ваіной", "Навушчына міру", "Міжнародны палатанчы літнік".

Для ўдзельнікаў Міжнароднага фестывалю была падрыхтавана выдатная культурная праграма. Яны паглядзілі спектакль "Жыццё" ўзорнага дзіцячага эксперыментальнага тэатра "Сінтэз" (мастацкі кіраўнік В.П.Курашоў), уздзейнічалі ў свайх славянскіх культур, у якім выступалі дзіцячы фальклорныя калектывы "Калініна" з Бранска і г.д.

Частэры дзень работы фестывалю — дзень закрыцця, дзень развіцця. Стомленны, шчаслівы, на сімну падмаюшчы члены клуба ЮНЕСКА "Дружба" Гомельскага абласнога Палаца творчасці дзяцей і моладзі. Менавіта дзякуючы іх праці і фантазіі, энтузіязму ўдалося гэтаксама міру, наоўнонае раласію ўзаемна і супрацоўніцтва. Гукаў шло гімна сестры клубу ЮНЕСКА: "Еслі дружба ёсць, она навечно...". Актыўны ўдзельнікі фестывалю ўзнагароджаны спецыяльнымі дыпламамі, сувенірамі.

Да падвешчання, II Міжнародны фестываль дзіцячых грамадскіх аб'яднанняў Беларусі, Расіі і Украіны "Жывая вада дружбы".

Да сустрэчы на III фестывалі "Жывая вада дружбы".

Людміла КУЛІК,
металіст Гомельскага абласнога Палаца творчасці дзяцей і моладзі.

Навіны

Марш міру-2001

Напярэдадні Дня Перамогі з нагоды пацэгоддзя Савіа Беларусі і Расіі, 40-годдзя Фонду міру і 60-годдзя пачатку Вялікай Айчыннай ваіны прайшоў 12-ы Міжнародны марш міру-2001 Курск-Гомель-Мінск.

Арганізатарам маршу выступіў Курскае абласное ўпраўленне Расійскага фонду міру, Беларускі фонд міру, Курскае абласное аддзяленне Міжнароднага фонду славянскага псіменства і культуры, рабочая група рэдакцыі абласной кнігі "Паміць" Курска, Курскае епархіяльнае ўпраўленне, а таксама Камітэт па справах моладзі і турызму і адміністрацыя Курскай вобласці, Курскае абласная дума.

Старт маршу міру пачаўся з мітыngu на мемарыяла паміць ў Курску. Удзельнікі яго, яны ж арганізатары, уключылі і кветкі на магільні загінуўшых воінаў. Сустрэліся ў Гомелі з прадставіўшымі мніствава аддзялення фонду, міратворцы накіраваліся ў стапілу нашай краіны, дзе іх прымаў настаўнік і вучні сярэдняй школы № 137 ім. П.М.Машэрава.

Яшчэ перад пэздзіў у Мінск куране пакаладзі наведваць менавіта гэтую школу, каб атрымаць найбольш поўную інфармацыю пра жыццё і дзейнасць Пятра Міранавіча. Як сказала дырэктар установы Маргарыта Мікалаеўна Саўчук, госці былі задаволены наведаннем школьнага музея П.М.Машэрава. Моцнае ўражанне пакінуў і другі музей — "Дзеці ваіны", у якім прадстаўлены матэрыялы пра былых непаўналетніх ваянаў каліагараў.

Сумесны канцэрт-акцыя "Мы — разам", у якім удзельнічалі і беларусы, і расіян, аб'яднаў усёх прысутных. А напрыканцы сённяшняга перамогі, у вучням школы прайшоў ўдзел у маршы міру наступнага года, які пройдзе па гарадах і сёлах Украіны. Мы абавязкова сустрэнемся зноў, каб квітэ раз пераканацца: "Мы — адзін народ, мы — разам, мы — браты і сёстры...". — казалі куране.

Сустрэча з ветэранамі

8 мая ў Міністэрстве адукацыі Рэспублікі Беларусь сабраліся ўдзельнікі Вялікай Айчыннай ваіны, акая ў свой час працавалі ў Міністэрстве асветы, дырэктарамі камітэтаў па прафілактыцы і ў Міністэрстве вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі.

Перад ветэранамі выступіў міністр адукацыі Васіль Стравуш. Ён выказаў шчырую ўдзячнасць тым, хто ў вучням школы прайшоў ўдзел у маршы міру наступнага года, які пройдзе па гарадах і сёлах Украіны. Мы абавязкова сустрэнемся зноў, каб квітэ раз пераканацца: "Мы — адзін народ, мы — разам, мы — браты і сёстры...". — казалі куране.

Перад ветэранамі выступіў міністр адукацыі Васіль Стравуш. Ён выказаў шчырую ўдзячнасць тым, хто ў вучням школы прайшоў ўдзел у маршы міру наступнага года, які пройдзе па гарадах і сёлах Украіны. Мы абавязкова сустрэнемся зноў, каб квітэ раз пераканацца: "Мы — адзін народ, мы — разам, мы — браты і сёстры...". — казалі куране.

З ініцыятыўнымі словамі звярнуўся да старэйшых калег пачальнік Галоўнага ўпраўлення сацыяльнай і выхавальнай работы Міністэрства адукацыі Георгій Бутрым.

Клуб аўтарскіх песні "Пегас" Цэнтра мастацкай творчасці навушчынак моладзі "Осцява" падтрымаў працаўнікоў гасцей канцэрту. Песні ваянаў тэматыка не пакінулі раўнадушным нікога. Слёзы раліліся ад сэрца і з сям'ямі і калегамі, успаміны, шчырыя віншаванні і падарункі сведчылі пра тое, што свакта ўдалася на славу.

Вольга ДУБОВІК.

Супрацоўніцтва

Беларускія вучоныя-педагогі — члены Расійскай акадэміі адукацыі

Беларуска-расійская інтэграцыя закрэпана не толькі эканамічнай ці прамысловасцю сферы. Нядрэнна развіццё супрацоўніцтва ў галіне адукацыі, пэдагогіі, навушчынай дзейнасці. Беларускія вучоныя добра вядомыя ў навушчыных колах сваіх расійскіх калег. Іх навушчыны і ідэі, цікавыя навушчыныя распрацоўкі знаходзіць добры адгук у расійскіх вольг. У красавіку 2001 года замежнымі членамі Расійскай акадэміі адукацыі абраны беларускія акадэмікі адукацыі і пэдагогіі: акадэмік Беларускага дзяржаўнага педагогічнага ўніверсітэта імя Максіма Танка прафесар Л.М.Ці-

ханав і рэктар Рэспубліканскага інстытута прафесійнай адукацыі прафесар А.Х.Шышар. Яны аднавілі ў тэлеграме, падпісанай прэзідэнтам Расійскай акадэміі адукацыі Н.Д.Ніканаравым, гэты вынік іх заслуг у галіне навушчы і адукацыйнай дзейнасці.

Семінары

Вышэй усякіх чакаанняў

На сённяшніх асноўных канікулах некаторым настаўнікам гісторыі Мінска і вобласці надыймаў цікавае семінара "Міжкультурная адукацыя ў працэсе навушчына ў школе".

Некалькі з нас прыехалі на семінара з навушчынай лёгкага сэрца: а ці тады ўжо актуальна тэма для нашай школы?

Але тое, што мы ўбачылі і пачулі, пераўзыхіло ўсе нашы чакаванні. Маладая навушчына-гісторыя Дзімтрый Карпівіч, Уладзіслаў Валічка і Сяргей Лабала стварылі атмасферу добразычлівасці і творчасці з першай жа хвіліны нашай сумеснай працы. Чыкавыя формы знаёмства ("Карта Мінска", гульня "Знайдзі таго, хто...", гульня "Мая гісторыя") змяняюцца групавой працай па вызначэнні намі самімі праблемамі "Што такое міжкультурная адукацыя?". Аказваецца, складаюцца праблемы можна вырашаць так няўзрушана, лёгка і вясела. Потым былі гульні "Дарогі развіцця", "Бясе-баба", гульнявая работа "Мазанка", дыскусія "Такі не", праца ў парках "Кандыдатыныя колы". Мы давеліся, што такое метал "мазгавага штурму", "рэфлексіянае кола", "актыўная лекцыя". І налічылі пры падвадзках вынікаў 23 форм і метады, выкарыстаныя нашымі трэнерамі ў ходзе працы.

Наталія ЛЬВІНІЧ,
настаўніца гісторыі і
геаграфіі Талькаўскай
сярэдняй школы
Пухавіцкага раёна.

Для школ, гімназій, колледжаў!!!

Художественное унитарное предприятие
"Скульптурный комбинат" изготовит наглядные пособия из гипса:
* геометрические тела (шар, куб, яліно, піраміда шестигранная, піраміда чатырхгранная, піраміда Хеопса М 1/1000, цыліндр, конус, шестигранная піраміда);
* розеткі (акантовы ліст, трілістнік, семілістнік, ветка ялінон, ліст клена, ветка трілістніка, подсолнух);
* анатомічныя дэталі Давіда (нос, глаза, ўхо, нос-рот, кісты, стопа);
* маскі (Давіда, Венеры, Гермеса, рымлянна, Гатамелата, Сенека, Вольтэра);
* гатовыя на кубе (Гатамелата, Аугуста, Амазонкі, анатомічная, абобщенных плоскостей (обрубовка), череп);
* бюсты (Сенека, Вольтер, Давід Германік).
Обращаться по адресу: г. Минск, пр-т Ф.Скорини, 40Б, тел. 213-38-05, 284-40-84.

English Tenses

Таблицы по английскому языку с методическими рекомендациями для кабинетов иностранных языков рассылаются по районам бесплатно по 10 комплектов, школам и учителям — заказными бандеролями за наш счет.
Цена — 5000 руб. (без налоговых "накруток"), запросы и заказы ждем в Минске — 220094, я/я 143, или с оплатой по счету № 3013223120013, "Приорбанк", фил. 0114, код 168, ч.л. Удальев Алексей Андреевич.
Тел. дом. 214-83-76.

English Tenses

Таблицы по английскому языку с методическими рекомендациями для кабинетов иностранных языков рассылаются по районам бесплатно по 10 комплектов, школам и учителям — заказными бандеролями за наш счет.
Цена — 5000 руб. (без налоговых "накруток"), запросы и заказы ждем в Минске — 220094, я/я 143, или с оплатой по счету № 3013223120013, "Приорбанк", фил. 0114, код 168, ч.л. Удальев Алексей Андреевич.
Тел. дом. 214-83-76.

Грамадзянская адукацыя ў дэмакратычным грамадстве

Вячаслаў БАБРОВІЧ
кандыдат філасофскіх навук,
дацэнт кафедры паліталогіі і сацыялогіі,
Рэспубліканскага інстытуту
вышэйшай школы БДУ

